

Alojz Gradnik

Tivoli v jeseni

Nebo oblačno skoro je brez žarka.
Na veje smrek, kostanje in platane
obeša večer megle pajčolane.
Le moj korak zveni v tišini parka.

Že komaj se razločajo obrisi
gradú in stolpov; vse se v sivo staplja.
Na travi zbira se pri kaplji kaplja
in listja lisa rumeni pri lisi.

Vlak mimo zadrvi; njegov je dim
pomešal z meglo se; ko blisk so mimo
zbežale črke: Bukarešta—Rim.

Čebele v dalijah brenčé: »Hitimo
in napolnimo panje si za zimole«
Vprašuje ptič jih z veje: »S čim, s čim, s čim?«

PETRARCA

Francesco Petrarca – Alojz Gradnik

O blažen bodi mesec dan in leto
in letni čas in kraj in mesto sveto,
kjer srečal sij me njenih je oči
in me kot roba zvezal za vse dni.

O blažena ti prva, sladka tuga,
ko bil je Amor mi samó za druga
in lok in strelica, ki sem jim cilj
in kri srcá, ki sem jo ranjen lil.

In blažene naj bodo vse besede,
ki z njimi klical njena sem imena
in vzdih, želje vse in solze blede.

In blaženi naj bodo tudi listi,
ki v njih proslavljal sem jo v misli čisti,
ki ona vlada ji, druga nobena.

L A U R A

Francesco Petrarca – Alojz Gradnik

Pojdite pesmi tužne k trdi skali,
ki dragi moj zaklad pod zemljo skriva,
zovite njo, ki jo nebo zrcali,
čeprav njen prah tu v črni jami biva.

Povejte ji, da več ne morem pluti
po strašnem morju tem, da berem muden
nje liste, ki po poti so posuti
in da za njo korakam truden, truden.

O nji kramljam le, mrtvi ali živi,
poprej še živi, zdaj neumrljivi,
da bi spoznal in vzljubil jo ta svet.

Na čas naj pazi, ko pri nji bom spet,
ker daleč ni, naj pride mi nasproti
in pelje s sabo po nebeški poti.

Na katerem nebu, v kateri misli, vzore
narava tajno vase je sprejela
za njen obraz, ki v njem nam je hotela
pokazati, kaj se tam gori more?

Kje nimfa v viru, kje boginja v gaju,
ob zori spleta takšne zlate lase?
Kje srce takšen čar sprejema vase?
Vse to življenje moje vodi h kraju.

Božanski lik zaman si čaral bo,
kdor videl žara v njenih ni očeh,
ko jih obrača v želji hrepeneči.

Ne ve, kako ljubav mori in leči,
kdor še ne ve, kako hlepi, kakó
sladak njen govor je, še slajši smeh.

Correva il trentatrè dell'Ottocento
dal lieto istante in cui sopra Betlemme
avea l'osanna angelico annunciato
che la tremenda notte era finita.

Era sabato santo. A visitare
tutti i cristiani andavano i sepolcri.
Visitate le chiese di Lubiana,
giunsi a Trnovo verso le ore dieci.

Trnovo, luogo di fatal memorial!
Nacque colà la mia disavventura
di due pupille dalla pura fiamma.

Quand'ella entrò nel tempio illuminato
nel cuor mi cadde una scintilla ardente
che spegner non potrà nessunna forza.

Je od vesel'ga časa teklo leto,
kar v Betlehemu angeljcev hosana
je oznanila, da je noč končana,
dvakrat devetsto tri in trideseto.

Bil vel'ki teden je; v soboto sveto,
ko vabi molit božji grob kristjana,
po cerkvah tvojih hodil sem, Ljubljana!
V Trnovo, tja sem uro šel deseto.

Trnovo! kraj nesrečnega imena;
tam meni je bilò gorje rojeno
od dveh očesov čistega plamena.

Ko je stopila v cerkev razsvetljeno,
v srce mi padla iskra je ognjena,
ki vgasnit' se ne dá z močjo nobeno.

Pasijonke

Od onkraj je potrkal spomin —
moj mrtvi oče me je obiskal:
»Pokoplji me vnovič, globlje moj sin!

Premalo ste name nasuli prsti.
Kako, o kako to boli, boli!
Katerih jezdecev konji bijó
trdó na to posvečeno zemljó?«

*

V obrazih iščem se... Daj, daj mi róko!
Če dva, trijé... O, kje ste, kam ste šli?
Vsak zase vase, v nedogled strmi...
Kako, kako molčanje je široko!

*

Poslušam prej neznano mi tišino,
ki smo v zelenih letih jo klicali
zaman, kot mladec, ki se s smrtjo šali
še brez srca za možko bolečino.

*

Gre mrtvih dih skoz duše? Zdaj takó je
kot v tisti noči, ko je Bog umrl.
Nam se čas pretrgal je na dvoje,
Nam se zvok je v gluhem kriku strl.

Pesem kmečkega doma

Na sončno stran,
ves nasmejan,
trdnó
naš dom stoji,
beli se v jasni dan.

Čuj, sosed, bič,
to je naš grič;
ga ni
oskrnil še z nogó
in ga ne bo birič!

Čuj bič, mejaš,
to oča naš
v megló
zavit čez plan hiti
in zdi se bogataš.

In mater glej,
otrok ji ne preštej,
vse dni
za njih in za zemljó
trpi — telo poglej!

Na sončno stran,
ves nasmejan,
trdnó
naš dom stoji,
dehti svet razoran.

Čuj, sosed, bič,
to je naš grič;
če bi
prestavil mu mejó —
pobral te bo hudič!

Cvetko Gelar

Pesem o njivi

Vstane, gre na njivo iz vasi
kmet ob uri zgodnji, zlati —
na obzorju daljnem mladi dan
z zarjo se in sönцем brati.

Čaka dobra mati zemlja nanj,
kliče ga polje široko,
da izorje grudo, poškropi
z znojem, zrnjem jo globoko.

In zaštavi v rodno zemljo plug —
škriplje lemež, brazde reže,
a škripanček drobní s pesmijo
mu pri delu svetem streže.

Za drevesom stopa tiho kmet,
orje, orje zemljo črno
in objema gorko jo z očmi,
seje seme v njo srebrno.

Kot svetniku mu žari obraz,
v vetru sivi las mu veje,
ko zamišljen v delo meri pot,
upanje srce mu greje.

Saj je veren hlapec Stvarnikov —
njemu v čast poseje zrnje,
da iz zemlje vzklije spet na dan
in mu trud in delo vrne.

Jutro z roso hladno jih rosi,
dahne Bog na setve mlade —
in bohotno vse ozeleni,
cvet se zgrne na livade.

In vse klije, raste, žubori
s klasjem njiva se zagrinja,
v žarkih bisernih do sinjih dalj
žito, polje se spreminja.

In na svetega Telesa dan
zaplamte bandera rdeča —
skoz pšenico gre procesija,
moli srenja vsa goreča:

»Blagoslovi, Oče, polja nam,
da bo polno vse in zdravo,
naj krotak nebeški bo oblak,
Tebi klas zori naj v slavo!«

Ko pa kresna roža dozori,
pozlati se kmetu njiva,
rdeča lica zažare ženjic,
oglasi se pesem živa.

Od obzorja čez poletno plan
božja slava se razliva,
in v molitvi skloni do zemlje
kmetova se glava siva.

Jože Udovič

Septembriska samota

Oči so polne še obilja nežnih
skrivnosti, zagorelih nimf pod hrasti,
nakita sončnega v neskončni veličasti
in vodnih iger v krajinah obrežnih.

A vem, da je že konec vročih dihov
razgretih prsi in predrzne luči,
ko dramim se v jesen, sem ves še njihov.
Poljub pregrešnih ustnic, še enkrat me zmuči!

V samotnem vrtu ždim in vidim živo
poletje iti po zahoda sledi
in pod večer grem tiho sest k rezedi,
ki po dežju diši ko žena zapeljivo.

Jutranja rosa družī se z večerno
kot jutranji nemir s tesnobo v noči,
marjetice so zadnjikrat stoterno
upanje dvignile v prešibki moči.

Ohola sončnica vsa počrnela vene,
votlijo ptice jo izpod neba
kot slutnje dragoceni sad srca,
da se mi stiska od tegobe neizrečene.

V mesečini

Moji prsti več ne govoré
z njenimi otroškimi rokami,
za poljub — kot nekda j — čez mejé
svojih željnih usten ne podá mi.

Zdaj v temó le tračnice pojó.
Zvezde s konji zlatimi peljajo
svoj pozdrav čez póлноčno nebo,
s hrepenenjem najinim kramljajo.

Jedko bol sem v sebi zaokrožil
in jo v velikem oboku sprožil
v krilo tvojega pričakovanja.

Zdaj spet gladni prsti in srcé
s tvojimi rokami govoré —
o prevara — saj le misel sanja!

Zadnji ogenj

Odkar je v temnem starem gozdu
zadnja kukavica pela,
da deca je zamaknjena strmela
in šla za njenim glasom
kakor v daljne kraje
iz vasi —

pomlad je ob studencih
zdavnaj odcvetela...
Potemnele so noči,
globoke in srebrne
kakor med gorami jezera.

Za nami
zaprla so se vrata v tihi hram.
Nazadnje smo ostali sámi
z ljubečimi ženámi,
ki so prsi jim trudne
in težke
kakor sad pred žetvijo.

Sedimo krog zadnjega ognja,
ki neme rôke nam zlatí...
Ponoči sneg zamel bo gaje —
a neko jutro
nova pesem nas zbudi.

Anton Vodnik

Pesem o svitanju

Vso noč pričakujem
prvega svita nad vodami,
da gre vanje, da jih vzdrami,
da se iz globin zalesketajo
v nas, ki smo še vedno
temni in sami.

Da se približajo
s prečistimi, srebrnimi valovi
našim vrtovom — in mračni krovi,
ki v njih naše sanje bedé in medlé,
bodo od njih zasijali
do zadnje mejé.

Tam bodo dvignile glave
njih sestré — ihtele, strmele
v prihajajoči šum vetrov:
kdo jih kliče, kdo jih vabi
skozi ognje jutra
v novo pomlad svetov?

Psalm

Nocoj je večer tako velik...
O, kako prihajam iz neznanosti
skozi vrtove, ki v njih mrtvi
ob studencih gledajo na mokre zvezde
in gredó, z rokami razsvetljenimi,
do prvega zamolklega zvonjenja
iz kdo ve katere vasi —

ki v njej brni izdavna
in še mu konca ni...

Z menoj hiti
angel-popotnik v črne goré
— iz kdo ve katere vasi —
Mariji vest oznanit...

Kadar se mesec obrne,
tisoč žená ga v sanjah zagleda:
S srebrnimi rokami
upognile smo zvezde nad Tvojo glavo,
in Ti se ne moreš spomniti
imena našega —
Marija, ljuba soseda!

Ivatovska pesem

Nocoj naj se stihí o grofu glasé,
ki bival nekoč je v tem gradi,
kjer vnuku na čast zdaj kozarci zvené,
nevesti prelepi in mladi.
Na svetih bojiščih prelival je kri
in ko se je vrnil, ovenčan s častmi,
glej, konja razjaše in v grad svoj strmi.
Zidovje na hribu je stalo,
vse drugo zgubljeno, propalo.

Ubogí grofič, saj še slabše domá
je kakor na bojnih poljanah,
po hladnih hodnikih ti veter divjá
in pleše po praznih sobanah.
A kaj naj v tej noči jesenski storim?
Že slabše sem spal, tudi zdaj potrpi.
Vse dobro bo spet, ko se zjutraj zbudim.
Spočijmo se sred mesečine
na postelji brez posteljnine.

In komaj se spanju preda ves voljan,
pod posteljo nekaj se zgane.
Uboga podgana, šepeče zaspan,
nemara že dolgo brez hrane!
A glej tam prikupnega pedenj možá,
ob drobnem mu boku svetilka bingljá,
pred grofom govorniško z roko vihrá
in zadrego vse hiše mu riše.
Grof spal bi že rad, če ne spi še.

Tu gori smo pire slavili ves čas,
odkar si odšel nam po sveti,
ker mislili smo, da si daleč od nas,
smo hteli pravkar spet začeti.
In če v tej dvorani pustiš nam oblast,
zarajamo hrupno, da slast bo in strast,
bogati in brhki nevesti na čast.
Grof v sanjah prijetnih: Bog s tabo,
ves prostor vam je na porabo.
Prijezdijo trije konjiki na plan,
dozdaj so pod posteljo stali,
za njimi pritlikavcev zbor razigran.
Kako so norčavi in zali!
In spremstvo in bala na urnih vozéh,
da vse migotá ti in pleše v očéh.
Navada je ta le v kraljevskih gradéh.
Nazadnje v kočiji se zlati
pripelje nevestica s svati.

Zdaj urno in ročno spusté se v galop,
vse poje, se smeje, hohoče,
in v plesu poskočnem, da stresa se strop.
objemajo ljubice vroče.

To piska in vriska, zvonkljá in zvení,
se vije in vleče, šumí in šuší,
drskljá in pokljá in praskljá in hreščí.
Grof gleda ko v mrzlici blazni
ta raj in te čudne prikazni.

Ropoče, klopoče, ragljá dirindaj
krog miz in klopi ob razsviti,
vsak hoče razkošno za mizo sedaj
se z ljubico žlahtno gostiti.
Klobas čisto majhnih, gnjati prinesó,
pečenke in rib in perjadi nató,
in venomer točijo vince sladkó.
Vihrava in bučna zabava
naposled vsa v pesmi odplava.

Kaj bilo potem je? Naj, preden povem,
utihne vriščeče vrvenje!
Kar v sanjah je gledal ga spremi potem
z nevesto v resnično življenje:
Trobačev in pevcev zveneči koral,
vozil in konjikov razgibani val,
in svatje in gostje s pokloni do tal,
vse vedro, prijazno, zabavno.
In spet je kot bilo je davno.

Silvin Sardenko

O Rafaelovem kipu

Kamelije dehte sladkó.
Na Pincio plava mlada Vesna
in širijo se srca tesna
ko rože, kadar se razcveto.
Med pinijami Rafael,
z umetnim kistom in paleto,
kot da bi hotel mesto sveto
naslikati na kamen bel.

To bil bi krasen umotvor:
Če bi naslikal Romo Almo,
ko skozi vatikansko palmo
pogleda vanjo zadnji zor.
Krvavo rdeč je diadem
in obla mehka in velika
kot glava Janeza Krstnika
na krožniku Herodovem.
Kot ta bi marmor oživel
in s kistom svojim čarodejnim
očem lepote mojim žejnim
ta dražestni prizor otel!

Robindranath Tagore — Alojz Gradnik

Krstveni spevi

Ko mi veliš, naj pojem, se mi zdi, mi počí srce od ponosa, in zrem ti v obličje in solze mi zalivajo oči.

Vse, kar je trdega in neskladnega v mojem življenju, se taja v sladko harmonijo — in moja molitev razpne peroti, kakor vesela ptica na letu čez morje.

Vem, da ti je všeč moje petje. Vem, da se ti samo kot pevec morem približati.

Z robom široko razpetih peroti svojega speva se dotikam tvojih nog, ki se jih ne bi upal nikoli doseči.

Omamljen od razkošja svojega petja, se izpozabljam in zovem prijatelja tebe, ki si moj gospod.

★

Kjer je duh brez bojazni in glava pokonci;
kjer je spoznanje svobodno;
kjer svet ni zrušen v drobce tesnih domačih zidov;
kjer prihajajo besede iz globin resnice;
kjer izteza neutrudno stremljenje roke po popolnosti;
kjer ni zašel jasni tok razuma s pota na pusto peščeno pustinjo mrtvega običaja;
kjer vodiš duha dalje k širje in širje se razvijajočim mislim in dejanjem —
v ta raj svobode, Oče moj, daj, da se prebudi moja domovina!

Ničesar te nisem prosila; nisem povedala svojega imena tvojemu ušesu. Ko si odhajal, sem stala molčeča. Bila sem sama pri studencu, kjer je poševno padala senca drevesa, in žene so bile že odšle domov z rjavimi, lončnimi vrči, polnimi do roba. Zvale sa me in klicale: »Pojdi z nami, jutro se že nagiblje k poldnevul« Ali jaz sem se onemogla obotavljala, v motne misli izgubljena.

Nisem čula tvojih korakov, ko si prišel. Oči so ti bile otožne, ko so pogledale name; tvoj glas je bil truden, ko si tiho rekel: »Ah, žejen romar sem!« Planila sem iz bedečih sanj in vliila vode iz vrča v tvoje sklenjene dlani. Listje je šelestelo nad glavo; kukavica je pela iz nevidnega mraka in vonj bablovega cvetja je prihajal izza cestnega ovinka.

Stala sem brez besede in sram me je bilo, ki si me vprašal po imenu. Zares, kaj sem storila zate, da bi me ohranil v mislih? Ali spomin, da sem ti mogla dati vode, da pogasiš svojo žejo, se bo oklepal mojega srca in ga zastiral s sladkostjo. Jutranje ure minevajo, ptiči pojo s trudnimi glasi, listje nimovega drevesa šelesti nad glavo, jaz pa sedim in premišljam in premišljam.

★

Vem, da si moj Bog, in stojim ob strani — ne vem, da si moj, in stopim bliže. Vem, da si moj oče in se sklonim pred tvojimi nogami — ne prijemljem za tvojo roko kakor za roko prijatelja.

Ne stojim tam, kjer stopaš doli in se mi daješ spoznati, da bi te tam privil na srce in te sprejel za tovariša.

Ti si brat med mojim brati, ali jaz jih puščam v nemar, ne delim z njimi zaslužkov, deleč tako vse svoje s teboj.

V radosti in bolesti ne stojim ob strani ljudi in tako stojim pri tebi. Strah me je, da bi se odrekel življenju, in tako se ne potapljam v veliki vodi življenja.

★

Vem, da pride dan, ko se mi izgubi izpred oči ta zemlja in se življenje poslovi molče in pregrne zadnji zastor čez moje oči.

In vendar bodo bede zvezde po noči in jutro bo vstajalo kot prej in ure bodo naraščale kot valovi na morju, bruhajoči radosti in bolesti.

Ko premišljam o tem koncu svojih hipov, se pregrada hipov razruši in v svitu smrti vidim tvoj svet z njegovimi malovažnimi zakladi. Dragocen je njegov najnižji sedež, dragoceno je najmanjše njegovih življenj.

Stvari, ki sem po njih zastonj hrepenel in stvari, ki sem jih dosegel — kaj mi do njih! Daj, da bodo res moje stvari, ki sem jih vselej zaničeval in zanemarjal.

★

Dovoljenje imam za odhod. Recite mi zbogom, bratje moji! Klanjam se vam vsem in se odpravljam na pot.

Tu vračam ključe svojih duri — in odrekam se vsem pravicam do svojega doma. Prosim vas le za poslednje prijazne besede.

Bili smo sosedje za dolgo, ali prejel sem več, nego sem mogel dati. Zdaj se dan svita in svetilka, ki je svetila v mojem temnem kotu, je ugasnila. Povelje je prišlo in pripravljen sem za pot.

ZALOŽILA UMETNIŠKA PROPAGANDA
ITALIJANSKA LIRIKA. SLOVENSKI PREVODI ALOJZA GRADNIKA LJUBLJANA 1940.

Ena najpomembnejših prevodnih knjig zadnjih let na slovenskem književnem trgu je Gradnikova »Italijanska lirika«. Pomembnosti te izdaje se danes toliko bolj zavedamo, ko nam je bilo v kratkem času po izidu knjige usojena združitev v politično in kulturno sožitje z velikim italijanskim narodom. Knjigo bo z odkritosrčnim veseljem vzel v roke sleherni ljubitelj pesništva, ki ne obvlada, ali vsaj v zadostni meri ne razume zlasti staroitalijanskih literarnih tekstov. Izbira pesnikov v antologiji je skušala biti pravična vsem velikonom italijanske poezije, ki imajo danes svetovni sloves od Sv. Frančiška Asiškega, Danteja, Petrarce, Rafaela, Mihelangela in Torquata Tassa dalje, pa do pesnikov moderne in najmlajših.

Gradnikovi prevodi so kongenialni izvirnikom, pesniško in oblikovno dovršeni; zelo lep literarno-zgodovinski pregled italijanske poezije in biografske podatke o avtorjih je napisal književnik in literarni kritik B. Borko.

ANTON VODNIK: SKOZI VRTOVE. ZALOŽILA NOVA ZALOŽBA V LJUBLJANI 1941. STR. 92. CENA VEZ. L 18.—, BROS. L 14.50

»Zalostnim rokama« in »Vigilijama« je prav v dneih, ko se je na dvoje pretrgala zgodovina našega naroda v burni letošnji veliki noči skoraj neopazno sledila tretja Vodnikova samostojna pesniška zbirka »Skozi vrtove«. Zbirka je razdeljena v šest tesno med seboj povezanih ciklov, ki nas vodijo od nežnih osebnih razpoloženj, ihtečih zvokov, izredno občutenih ljubezenskih pesmi, pa preko religioznih razmišljanj in predsmtirnih slutenj v čudovito ubrano himno domači zemlji. V primeri s prejšnjimi, je nova Vodnikova zbirka mnogo bližja našemu čustvovanju, manj oddaljena od vsakodnevnih dogodkov zunanjega sveta in zato tem bolj usmerjena v najskrivnejše globine človeške duše. S tiho in svečano pobožnostjo odkriva obenem vsu lenoto naših tal, neba in človeka in nenehno snovanje človeškega življenja in njegove usodne povezanosti z rodnim krajem. V današnjih razgibanih časih smo resnično veseli vsakega pristnega, nepotvorjenega pesniškega dela brez hrupnih zunanjih gesel, ki se prej ali slej porazgubijo v dnevnih dogodkih. Vodnikovim pesmim moramo nedvomno prisoditi izbrano mesto v naši najnovejši poeziji in mu priznati naslov najčistejšega lirika v poevnom rodu.

Pesmi so tudi po zunanji formi dograjene in jim bo usojeno, da bodo našle mesto med najboljšimi liricnimi pesnitvami našega časa. Zbirki se tudi skladno prilaga zunanja oprema z naslovno risbo Staneta Kregarja.

SILVIN SARDENKO: ROMA. NOVA IZDAJA. LJUBLJANA 1941. ZALOŽIL ODVETNIK DR. ALES PERŠIN V LJUBLJANI

Stolni kanonik dr. Alojzij Merhar, s pesniškim psevdonimom Silvin Sardenko, v slovenskem pesništvu ni neznana osebnost. Njegovi pesniški početki segajo še v čas ljubljanske »Zadruges«, kjer je ob koncu stoletja (varirševal z Ivanom Cankarjem in ubiral pota, ki jih je hodila slovenska »Moderna«. Sedaj je avtor pesniško zbirko, ki je izšla prvič že leta 1906., na novo priredil po prvotnem rimskem rokopisu in dodal vse pesmi, ki so bile že tedaj zložene, a radi tesnega prostora niso mogle iziti.

Tako je obsežni pesniški opus, ki obsega pet ciklov, dosegel zaključek kot celota in kaže vse vrline Sardenkovega pesniškega peresa. Preprosto, ljubko invencijo, pristen in iskren zanos in globoka doživljenja okolja Večnega mesta. Zbirka ima v ponovni izdaji svojo življenjsko pravico že v tem, ker nam je na novo predstavila slovenskega religioznega pesnika, nežnih verskih občutij.

Knjiga se častno uvršča med številne tuje pesniške zbirke, posvečene Rimu, posebno vrednost ji daje tudi uvodna izvrstna karakterizacija Sardenkove pesniške osebnosti izpod peresa odličnega poznavalca našega lepovedstva prof. Umberta Urbanija in pa avtorjevi, ob sklepu knjige prvič objavljeni, rimski literarni spomini.

Brezhibni tisk v Toscana črkah je oskrbela Univerzitetna tiskarna in litografija J. Blaznika nasled., d. d. v Ljubljani.

PETRARCA IN LAURA

Za letošnjo Veliko noč je bila šeststoletnica znamenitega dogodka, ko je bil leta 1341. na rimskem Campidogliu slavni italijanski pesnik, začetnik humanizma Francesco Petrarca (1304—1374) slovesno kronan z lorjevimi vencem in proglašen za rimskega pesnika, zgodovinarja in meščana, največja čast, ki jo je bil lahko deležen smrtnik tedanje Italije. Neznani umetnik nam je v drobni miniaturi ohranil pesnikov portret te dobe, ki ga objavljamo. Iz iste dobe je tudi podoba Madone Laure, žene Uga de Sade, ki jo je pesnik podobno kot naš Prešeren Primčevo Julijo, prvič ugledal na veliki petek leta 1327. v cerkvi sv. Klare v Avignonu. Njej je posvečena znamenita zbirka sonetov, kanonov, balad in tercijn »ll Canzoniere«, ki predstavlja eno najlepših ljubezenskih poezij, porojene iz neuslišane ljubezni. Laura je umrla leta 1348. kot mati enajstih otrok, Petrarca pa je, kakor naš Prešeren, našel drugo dostopnejšo ženo, s katero je imel dva otroke. Vpliv Petrarčeve poezije je bil zelo velik ne samo na vse italijanske pesnike 16. stol., temveč tudi na poznejše pesnike drugih kulturnih narodov, pri nas zlasti na Prešerna. Naše prešernoslovje vsaj je nedvomno izpričalo, da je bil Prešernu glavni mojster soneta Petrarca.

RABINDRANATH TAGORE

Dne 7. avgusta 1941 je umrl v Kalkuti največji indijski pesnik in mislec R. Tagore, star 80 let. Rojen je bil 7. junija 1861 v Kalkuti kot potomec bogate plemiške rodbine. Posvetil se je že zgodaj pesništvu in je izdal prvi zvezek poezij, ko mu je bilo štirinajst let. Po študiju v Londonu se je vrnil v Kalkuto. Napisal je ogromno število pesmi in drugih literarnih del, ki so mu prinesla svetovno slavo. Leta 1913. je prejel Nobelovo nagrado, angleški plemiški naslov »sir« je kasneje odklonil, v znak protesta proti Angležem, ki so krvavo zatirali upore v Indiji.

Ukvarjal se je tudi z likovno umetnostjo in je na potovanjih po Evropi skoraj povsod razstavljaval tudi svoje slike in risbe.

Slovenci poznamo Tagoreja po številnih mojstrskih prevodih Alojza Gradnika (Pisce selivke, Rastoči mesec, Vrtnar, Zetev, Gitandžali ali žrtveni spevi, Dom in svet), dočim je France Bevk poslovenil Povestice. Gitandžali ali žrtveni spevi, od katerih smo v počastitev spomina velikega misleca, nekaj verzov ponatisnili (natisnila in založila Učiteljska tiskarna v Ljubljani leta 1924.), je eno najlepših Tagorejevih del, ki je vzbudilo v Evropi največje občudovanje in prav za to delo je pesnik prejel Nobelovo nagrado.

S Tagorejem je Indija izgubila enega svojih največjih svojih mož — pesnika, misleca in rodoljuba, ki jih imajo tudi drugi veliki kulturni narodi malo.

NOV PREVOD PREŠERNA V ITALIJANŠČINO

Prof. Umberto Urbani, znani kulturni delavec za spoznavanje obeh sosednih narodov, je prevedel Prešernov Sonet, kateri bo tudi objavljen v njegovi knjigi »Piccolo mondo sloveno«, ki bo v kratkem izšla v Ljubljani.

